

[Lysholt Hansen.]

tilskud, der skal dække en sjettedel af bibliotekets samlede udgifter.

Lovforslagets bestemmelse om indførelse af den såkaldte frie låneret — det vil sige den enkelte borgers ret til at låne, hvor det er mest bekvemt for vedkommende uanset bopæl — synes jeg må betegnes som et betydeligt fremskridt. Det er en kendsgerning, at mange mennesker i dag bor i én kommune og arbejder i en anden, og at adgangen til biblioteket derfor kan være vanskelig for dem. Bibliotekerne er til for befolkningens skyld og ikke omvendt, og forslaget om fri låneret for hele landet understreger betydningen af, at den bogbestand, der findes i vore biblioteker, som helhed er til rådighed for hele befolkningen uanset bopæl. Det er i øvrigt karakteristisk for den betydning, man tillægger dette spørgsmål i bibliotekskredse, at de 16 storkøbenhavnske kommuner, hvor der findes biblioteker med heltidsbeskæftiget personale, allerede har indgået en overenskomst om forsøgsvis at indføre fri låneret i det storkøbenhavnske område. Når den frie låneret har kunnet gennemføres her i København, tror jeg også det vil kunne gøres landet over uden at volde større besværligheder.

Med hensyn til økonomien har statstilskuddet indtil nu altid været ydet som en procentvis andel af de stedlige tilskud, men den metode har ulemper, og den stammer fra en tid, da statstilskuddet blev ydet som præmiering af en god lokal indsats.

Den kendsgerning, at statstilskuddet efter den gældende lovgivning udbetales året efter at de stedlige tilskud er ydet, er regnskabsmæssigt upraktisk; jeg kan sige, at den skaber store vanskeligheder for kommunerne, og derfor vil det være en stor lettelse for kommunerne, når dette lovforslag forhåbentlig gennemføres, så statens tilskud ydes som en refusion af afholdte udgifter på grundlag af dokumenteret regnskab. Det vil altså sige, at kommunerne for fremtiden kan lægge et budget for et finansår og på grundlag af dette budget få udbetalt statstilskud som refusion inden for det samme finansår. Jeg tror, at alle kommuner, både store og små, vil betragte det som et meget stort fremskridt. Det ville naturligvis have været ønskeligt, om man havde kunnet yde stats-

tilskuddet med ensartet sats til samtlige biblioteker, såvel de mindste som de største, men det kan man altså ikke efter forslaget. Alligevel hilser jeg med stor glæde, at man nu har kunnet rykke aftrappingsgrænsen betydeligt i vejret, således at en lang række biblioteker vil få statstilskud efter den fulde sats, altså 45 pct.s refusion, svarende til de 80 pct. i tilskud efter den nugældende lovgivning.

Jeg vil dernæst gerne sige et par ord om centralbibliotekerne. Enhver bibliotekslovgivning må nødvendigvis beskæftige sig med centralbibliotekerne, der jo er ryggraden i det danske folkebiblioteksvæsen. Ved revisionen i 1959 skabtes der gode forbedringer for centralbibliotekerne, men det foreliggende forslag rummer for første gang en virkelig revision af hele centralbiblioteksorganisationen. Det er utvivlsomt rigtigt, at centralbiblioteksområderne for fremtiden skal følge amtsgrænserne. Gennem de senere år har amterne vist stigende interesse for centralbibliotekernes arbejde. Det har bl.a. vist sig derigennem, at Amtsrådsforeningen i sin tid udtalte, at man fandt det særlige skema for beregning af oplandsarbejdsudgifterne, som er udarbejdet af bibliotekstilsynet, egnet til brug ved beregningen af amternes tilskud; denne Amtsrådsforeningens positive stilling har bevirket, at amtsrådenes tilskud særlig i de sidste 2 år, er vokset ganske klækkeligt og i dag nærmer sig de 3 mill. kr., som efter forslaget skulle ydes af amterne som et maksimumsbeløb.

En ganske særlig grund til at lade centralbiblioteksområderne følge amtsgrænserne er samarbejdet mellem skole og bibliotek, et samarbejde, der jo har eksisteret længe, og som jeg gerne vil knytte et par kommentarer til om et øjeblik. Som lovforslagets § 8 er affattet, er der teoretisk ikke noget i vejen for, at alle de nuværende 33 centralbiblioteker fortsætter, blot for de flestes vedkommende med ændret områdefordeling; men det vil betyde, at nogle af områderne vil blive alt for små, og jeg synes også, at det i dag må siges at være påkrævet at indskrænke antallet af centralbiblioteker. Det er nemlig en kendsgerning, at de mindste centralbiblioteker har bogkonti, der ikke er større, ja, i visse tilfælde endda mindre end de bogkonti, der findes i de rene sognebiblioteker, for slet ikke at tale om bogkontiene i de